

Riktlinjer för inrättande av utbildning

Dessa riktlinjer har fastställts av rektor 2020-10-27 och gäller från samma datum.

Dnr HS 2020/880

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Allmänt om inrättande av utbildning	2
3	Process	3
4	Återupptagande av utbildningsprogram som varit vilande.....	7
5	Ansvarsfördelning	8
6	Dokumentet gäller från	9
	Bilaga 1: Definitioner som relaterar till ämne.....	10
	Bilaga 2: Bedömningsområden och bedömningsgrunder vid inrättande av utbildningsprogram.....	14
	Bilaga 3: Bedömningsområden och bedömningsgrunder vid inrättande av ämne	19
	Bilaga 4: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad höstterminsstart	22
	Bilaga 5: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad vårterminsstart	23

1 Inledning

Högskolan i Skövde (Högskolan) har enligt högskolelagen (1 kap. 4 §) ett eget ansvar för kvaliteteten i sin verksamhet. En beskrivning av lärosätets kvalitetssystem finns i Högskolans kvalitetspolicy. Där framgår att ett område i kvalitetssystemet är kvalitetsarbete inom utbildning¹. Kvalitetsarbetet inom utbildning omfattar ett flertal områden, där några viktiga delar är strategiska ställningstaganden och kvalitetsgranskningar vid inrättande av nya utbildningsprogram och ämnen (huvudområden, resursämnen och ämnen på forskarnivå). Dessutom sker en kvalitetsgranskning vid ansökan om återupptagande av utbildningsprogram som varit vilande en längre tid.

2 Allmänt om inrättande av utbildning

Inrättande av utbildning är ett strategiskt beslut där lärosätet åtar sig betydande ansvar av såväl kvalitativ som ekonomisk art. Utbildningsprogram samt nya ämnen inrättas därför av rektor². Kurser i ett ämne inrättas av utbildningskommittéer, på delegation av fakultetsnämnden³.

Ansökan om inrättande av ämnen på grundnivå och avancerad nivå görs normalt i samband med ansökan om inrättande av ett eller flera utbildningsprogram⁴. Ansökan om ny utbildning initieras normalt av en institution.

I vissa fall måste examenstillstånd ges av Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Detta gäller utbildning inom nya områden på masternivå eller forskarutbildningsnivå samt utbildning som leder till konstnärlig examen eller yrkesexamen. Rektor beslutar om sådan ansökan ska lämnas till UKÄ för prövning.

Högskolan tillämnar ett antal bedömningsområden och bedömningsgrunder vid inrättande av utbildning. Bedömningsområden och bedömningsgrunder för inrättande av ämne på grundnivå och avancerad nivå, samt utbildningsprogram återfinns i bilagorna 2–3. Vid ansökan om nytt ämne inom befintligt område på forskarnivå tillämpas UKÄ:s vägledning, bedömningsområden och bedömningsgrunder. Vid ansökan om inrättande av utbildning där examenstillstånd ges av UKÄ, används också UKÄ:s vägledningar, bedömningsområden och bedömningsgrunder.

---

¹ I begreppet utbildning avses både ämnen och utbildningsprogram.

² Högskolan i Skövde har i dagsläget examenstillstånd för utbildning på forskarnivå inom området informationsteknologi. Högskolan kan inrätta nya ämnen inom detta område. Om utbildning på forskarnivå ska bedrivas inom ett annat område måste prövning av examenstillstånd ske av Universitetskanslersämbetet (UKÄ).

³ Processen för inrättande av kurser regleras bl. a. i riktlinjer för utformning av kursplan.

⁴ Till stöd vid inrättande av ämne finns i bilaga 1 i detta dokument olika definitioner som relaterar till ämne.

3 Process

Inrättande av utbildning följer normalt dessa steg:

- Initiering vid institution
- Strategiskt samråd med rektor
- Förhandspresentation i fakultetsnämnden
- Utarbetande av ansökan
- Sakkunnigprövning (i vissa fall)
- Fakultetsnämndens behandling av färdig ansökan
- Information till arbetsgivarorganisationerna
- Beslut av rektor (beslut om inrättande och beslut om utbildningsutbud, alternativt beslut om att skicka ansökan till UKÄ)
- Fastställande av utbildningsplan

-
- Utveckling av utbildningens innehåll i form av kurser
  - Utbildningsprogram och kurser administreras i olika studieadministrativa system för antagning m.m.
  - Marknadsföring
  - Programstart
  - Uppföljning

Tidsramen från det strategiska samrådet till beslut om inrättande, alternativt beslut om att skicka ansökan till UKÄ omfattar normalt cirka sex månader. Därefter tillkommer tid för marknadsföring, utarbetande av kurser och administration av ett nytt utbildningsprogram inklusive dess kurser i olika studieadministrativa system, för att det ska kunna starta (avsnitt 3.10). Generella tidsplaner för inrättande av utbildning återfinns i bilagorna 4 och 5.

Vid återupptagande av ett utbildningsprogram som varit vilande en längre period tillämpas en förenklad process (avsnitt 4).

Processen för inrättande av utbildning beskrivs närmare i de följande avsnitten.

3.1 Initiering vid institution

Förslag till inrättande av utbildning initieras normalt av en institution. Rektor kan också uppdra åt institutionens prefekt att inleda en sådan process.

3.2 Strategiskt samråd med rektor

Förslag till ny utbildning presenteras för rektor av företrädare för institutionen. Detta sker vid ett strategiskt samråd. Vid det strategiska samrådet deltar rektor, prorektor, högskoledirektör, dekan, prodekan och studentrepresentant. Institutionen företräds av prefekt, berörd avdelningschef, berörd ämnesföreträdare samt eventuellt ytterligare berörda personer. Efter det strategiska samrådet beslutar rektor om ärendet ska beredas vidare.

Inför det strategiska samrådet lämnar institutionen ett underlag. I underlaget redogör institutionen för vissa av de bedömningsområden och bedömningsgrunder som även ska ingå i en eventuell ansökan. Vilka bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingår i det strategiska samrådet framgår av bilagorna 2–3. Underlaget ska lämnas till rektors

sekreterare, av prefekten, senast två veckor före det strategiska samrådet. Underlaget ska följa särskild mall som finns tillgänglig i Medarbetarportalen.

Strategiska samråd sker vid två tidpunkter på året⁵:

- september/oktober för utbildningsprogram med planerad höstterminsstart⁶
- augusti för samråd för utbildningsprogram med planerad vårterminsstart

Om samrådet gäller inrättande av ett nytt ämne, alternativt inrättande av ett befintligt ämne på en högre utbildningsnivå än vad som tidigare getts inom ämnet, genomförs det i samband med något av de två strategiska samråden som anges ovan. Om ett underlag för inrättande av nytt ämne lämnas i samband med underlag för inrättande av nytt utbildningsprogram sker det strategiska samrådet vid den tidpunkt som gäller för utbildningsprogrammet. Om ärendet gäller nytt område på forskarutbildningsnivå eller masternivå, konstnärlig examen eller yrkesexamen kan det strategiska samrådet ske antingen på våren eller hösten, beroende på när ansökan planeras att skickas till UKÄ.

Om ärendet gäller utbildning där nytt examenstillstånd måste ges av UKÄ ska underlaget även innehålla institutionens sammanfattande bedömning av hur väl UKÄ:s bedömningsområden och bedömningsgrunder uppfylls.

Efter det strategiska samrådet beslutar rektor om ärendet ska beredas vidare. Den bedömning som görs är dels av strategisk karaktär, dels av kvalitativ karaktär. De kvalitativa aspekterna rör den potential och de förutsättningar som finns för att ge utbildningsprogrammet med hög kvalitet. Eftersom beslutet berör både strategiska och kvalitativa aspekter är dekanen föredragande för rektors beslut. Om de kvalitativa aspekterna inte bedöms tillräckliga eller om den föreslagna utbildningen inte bedöms som strategiskt relevant beslutar rektor att ärendet inte ska beredas vidare. Rektor kan även besluta att ärendet inte ska beredas vidare om det inlämnade underlaget inte håller tillräcklig kvalitet. Vid ett avslag kan institutionen återkomma med ett utvecklat underlag efterföljande år.

3.3 Förhandspresentation i fakultetsnämnden

Om rektor beslutar att ärendet ska beredas vidare är nästa steg en förhandspresentation i fakultetsnämnden. Detta sker normalt vid fakultetsnämndens första möte efter det strategiska samrådet.

Förhandspresentationen syftar till att informera fakultetsnämnden om förslaget och ge ledamöterna möjlighet att i ett tidigt skede lämna synpunkter på underlaget. Institutionen representeras av prefekt, berörd avdelningschef, berörd ämnesföreträdare samt eventuellt ytterligare berörda personer.

Underlaget till förhandspresentationen är detsamma som vid det strategiska samrådet med rektor.

---

⁵ I bilagorna 4 och 5 finns schematiska tidsplaner.

⁶ Tidpunkten för mötet sker antingen i september eller oktober. Detta samordnas med mötestid för nästkommande fakultetsnämndsmöte där förslaget om inrättande av ämne eller utbildningsprogram ska förhands presenteras.

Vissa funktioner från verksamhetsstödet bjuds in till mötet. Syftet är att inhämta synpunkter och ge verksamhetsstödet beredskap för arbete kopplade till ett eventuellt nytt utbildningsprogram. De funktioner från verksamhetsstödet som bjuds in till mötet är:

- Representant för avdelningen för marknadsföring och kommunikation
- Berörd utbildningshandläggare
- Berörd studie- och karriärvägledare

3.4 Utarbetande av ansökan

Efter det strategiska samrådet med rektor och förhandspresentationen i fakultetsnämnden utarbetar institutionen ansökan. Underlaget till det strategiska samrådet utgör en delmängd av den fullständiga ansökan. Ansökan görs i särskild mall. Ansökan ska också innehålla förslag till utbildningsplan (i de fall ansökan handlar om inrättande eller återupptagande av utbildningsprogram). Ytterligare bilagor till ansökan handlar om redogörelse av lärarkapacitet och lärarkompetens.

Samråd ska ske med verksamhetsstödet och Studentkåren vid utformningen av ansökan.

I vissa fall kan en förenklad ansökan göras, exempelvis då institutionen nyligen ansökt om, och beviljats, ett liknande utbildningsprogram. Fakultetsnämnden avgör om en förenklad ansökan kan tillämpas. Institutionen meddelas i så fall detta när rektor, efter strategiskt samråd, har beslutat att ansökan ska beredas vidare (se p. 3.2). Den generella mallen anpassas då för den specifika ansökan.

Förslag till utbildningsplan ska alltid ingå i ansökan om nytt utbildningsprogram. Innan utbildningsplanen bifogas ansökan, ska samråd ha skett med berörd utbildningshandläggare som kontrollerar att alla obligatoriska uppgifter finns med.

Förslag om allmän studieplan ska alltid ingå i ansökan om nytt ämne på forskarnivå. Samråd ska här ske med forskarutbildningskoordinatörn innan den allmänna studieplanen biläggs ansökan.

Ansökan om examenstillstånd för nytt område på forskarutbildningsnivå eller masternivå, konstnärlig examen och yrkesexamen utformas i enlighet med UKÄ:s anvisningar.

3.5 Sakkunnigprövning

Fakultetsnämnden kan i vissa särskilda fall besluta att hela eller delar av ansökan ska granskas av externa sakkunniga. Sådana fall kan exempelvis vara om ansökan rör utbildning inom ett helt nytt område på lärosätet. Sakkunnigprövning tillämpas alltid om ansökan ska lämnas till UKÄ. Datum för när sakkunnigprövningen ska ske bestäms i samråd med institutionen då den särskilda tidsplanen för ansökan tas fram.

De sakkunniga kan vara personer med akademisk eller pedagogisk kompetens och med insikt i det svenska systemet för högre utbildning, eller yrkesverksamma personer med erfarenhet från det berörda arbetslivet. Fakultetsnämnden utser sakkunniga efter samråd med berörd institution. Sakkunniga lämnar sina synpunkter till fakultetsnämnden. De sakkunnigas

yttranden utgör, tillsammans med färdigställd ansökan, underlag för fakultetsnämndens bedömning av ansökan. Institutionen står för arvodet till sakkunniga⁷.

3.6 Fakultetsnämndens behandling av ansökan

Ansökan behandlas vid ett ordinarie möte med fakultetsnämnden. Ansökan lämnas till fakultetsnämndens sekreterare senast två veckor före mötet. Ansökan ska undertecknas av prefekt. Prefekten ansvarar för att ansökan samtidigt lämnas till registrator för diarieföring.

Fakultetsnämnden kan vid behov begära att ansökan kompletteras.

Vid det möte med fakultetsnämnden där den färdiga ansökan behandlas representeras institutionen av prefekt, berörd avdelningschef, berörd ämnesföreträdare samt eventuellt ytterligare berörda personer. Berörd utbildningshandläggare bjuds in till mötet.

Efter slutförd beredning lämnar fakultetsnämnden förslag till rektor, antingen om att inrätta utbildningen eller om att lämna ansökan till UKÄ för prövning av examenstillstånd. I de fall där förslag lämnas om att ansökan ska avslås tydliggör fakultetsnämnden de argument som ligger till grund för ställningstagandet.

3.7 Information till arbetstagarorganisationerna

I samband med fakultetsnämndens beredning av ansökan lämnar nämnden information om ärendet, enligt § 19 i Lag om medbestämmande i arbetslivet (MBL), till arbetstagarorganisationerna vid Högskolan.

3.8 Beslut av rektor

Efter förslag från fakultetsnämnden beslutar rektor om utbildningen ska inrättas, alternativt skickas till UKÄ för prövning av examenstillstånd, eller om ansökan ska avslås.

Om rektor beslutar att ett nytt utbildningsprogram ska inrättas, fattar rektor senare också beslut om att inkludera det nya programmet i utbildningsutbudet för den termin programmet är tänkt att starta.

3.9 Utbildningsplan och allmän studieplan

Förslag till utbildningsplan (för utbildningsprogram på grundnivå eller avancerad nivå) eller allmän studieplan (för ämne på forskarnivå) ska ingå vid ansökan om nytt utbildningsprogram respektive nytt ämne på forskarnivå. Förslaget ska medfölja den ansökan som lämnas till fakultetsnämnden (se p. 3.4).

Beslut om fastställande av utbildningsplan alternativt ny allmän studieplan sker normalt vid fakultetsnämndens första ordinarie möte efter att rektor har beslutat att utbildningsprogrammet eller ämnet på forskarnivå ska inrättas. Vid det mötet representeras institutionen av prefekt eller berörd avdelningschef och berörd, alternativt tilltänkt, ämnesföreträdare. Om ärendet rör utbildningsprogram på grundnivå eller avancerad nivå deltar också tilltänkt programansvarig lärare. Om ärendet rör nytt ämne på forskarnivå

---

⁷ Dekanen beslutar om ersättningsnivån för sakkunnigprövning som ligger inom fakultetsnämndens ansvarsområden, exempelvis till sakkunniga vid granskning av ansökan om inrättande av ny utbildning. Detta gör att arvodesnivån likriktas inom lärosätet.

deltar berörd studierektor. Ytterligare representanter från institutionen kan delta. Berörd utbildningshandläggare, alternativt forskarutbildningskoordinator bjuds in till mötet.

3.10 Marknadsföring, utarbetande av kurser och administration

Efter rektors beslut om inrättande av ett nytt utbildningsprogram tillkommer tid för marknadsföring, utarbetande av nya kurser och administration av programmet i olika system.

Ett nytt utbildningsprogram kräver normalt omfattande marknadsföring för att ge goda möjligheter att rekrytera studenter. Det är viktigt att institutionen avsätter tid, budget och personella resurser efter utbildningens inrättande för att arbeta med marknadsföringen av utbildningen. Institutionen ska i ett tidigt skede ta kontakt med avdelningen för marknadsföring och kommunikation för att planera marknadsaktiviteter.

Om utbildningsprogrammet ska vara öppet för internationella sökande ska en tidig kontakt även tas med International Office för att planera den internationella marknadsföringen.

Utbildningsprogrammet måste göras tillgängligt på flera olika webbplatser och system i god tid före den ansökningsomgång som programmet ska tillhöra. Dessutom är det viktigt att avsätta tid och andra resurser för framtagning och distribution av eventuellt tryckt marknadsföringsmaterial samt filmproduktion.

3.11 Uppföljning

Uppföljning av den nya utbildningen sker inom ramen för ordinarie årlig uppföljning av utbildningsprogram, sexårsuppföljning av utbildning på forskarnivå, respektive sexårsuppföljning av ämne och relaterade utbildningsprogram vid Högskolan.

4 Återupptagande av utbildningsprogram som varit vilande

När en institution vill återuppta ett utbildningsprogram som varit vilande mer än två år görs en kvalitetsgranskning i fakultetsnämnden. Detta för att säkerställa att utbildningsprogrammet kan ges med hög kvalitet. Institutionen kan i samband med detta välja att revidera innehållet i utbildningen.

Fakultetsnämndens kvalitetsgranskning görs utifrån ett urval av de bedömningsområden och bedömningsgrunder som används vid inrättande av nya utbildningsprogram. Vilka bedömningsområden och bedömningsgrunder som ska användas avgörs av dekanen, i samråd med berörd prefekt.

Om fakultetsnämnden bedömer att utbildningsprogrammet kan ges med hög kvalitet kan utbildningen återupptas. Institutionen kan då föreslå för rektor att återinföra utbildningsprogrammet i utbildningsutbudet för den termin utbildningen är tänkt att starta. I de fall förändringar behöver införas i utbildningsplanen ges berörd utbildningskommitté i uppdrag att fastställa en reviderad utbildningsplan.

Återupptagande av utbildningsprogram som varit vilande sker enligt de generella tidsplaner som gäller för inrättande av nya utbildningsprogram (bilaga 4 och 5). Dock sker inget strategiskt samråd vid återupptagande av utbildningsprogram.

5 Ansvarsfördelning

Vid inrättande av utbildning kan följande ansvar urskiljas.

Prefekt:

- har huvudansvaret för ansökan (inkl. signera den och lämna in den enligt tidsplan till rektors sekreterare, fakultetsnämndens sekreterare och registrator för diarieföring)
- avsätter resurser för ansökan om ny utbildning och marknadsföring av ny utbildning
- säkerställer att kontakter tas med relevanta funktioner inom verksamhetsstödet och med studentkåren vid utformningen av ansökan
- deltar vid strategiskt samråd med rektor
- deltar vid möten med fakultetsnämnden

Avdelningschef:

- deltar i utformningen av ansökan
- deltar vid strategiskt samråd med rektor
- deltar vid möten med fakultetsnämnden

Ämnesföreträdare:

- deltar i utformningen av ansökan
- deltar vid strategiskt samråd med rektor
- deltar vid möten med fakultetsnämnden
- utarbetar förslag till utbildningsplan, i samråd med tilltänkt programansvarig lärare

Studentkåren:

- deltar vid strategiskt samråd med rektor
- deltar vid möten med fakultetsnämnden
- svarar på eventuella frågor från institutionen vid utarbetandet av ansökan

Chefer inom verksamhetsstödet:

- avsätter resurser för olika former av stöd vid inrättande av utbildning, till exempel framtagning av faktaunderlag och marknadsföring
- lämnar synpunkter på ansökan, efter kontakt från institutionen

Dekan:

- deltar i strategiskt samråd med rektor
- föredrar beslut om fortsatt beredning av ärendet efter strategiskt samråd med rektor

Fakultetsnämnden:

- granskar ansökan ur ett kvalitetsperspektiv
- administrerar eventuell sakkunnigprövning
- tar tillvara erfarenheter i syfte att kontinuerligt förbättra inrättandeprocessen

Rektor:

- gör strategisk bedömning av ansökan
- beslutar om utbildning ska inrättas, alternativt om ansökan ska skickas till UKÄ för prövning om examenstillstånd

6 Dokumentet gäller från

Dokumentet är beslutat av rektor 2020-10-27 och gäller från detta datum. Dokumentet ersätter Riktlinjer för inrättande av utbildning (dnr HS 20xx/xxx).

Bilaga 1: Definitioner som relaterar till ämne

Ämne

Ett ämne är ett avgränsat område med egen benämning. Nya ämnen utformas när ny utbildning skapas och forskning äger rum inom nya områden. Etablering av nya ämnen sker i ett samspel mellan flera parter, där universitet och högskolor och det internationella forskarsamhället är viktiga aktörer.

För varje ämne ska det finnas en definition. Definitionen ska vara kortfattad (normalt inte mer än 100 ord) och den ska precisera ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan ska framgå. Om möjligt ska definitionen vara utformad så att den kan förstås även av andra än specialister inom ämnet. Ämnesdefinitionen fastställs av fakultetsnämnden.

Vid Högskolan i Skövde (Högskolan) används ämne för att klassificera utbildningen. Varje kurs tillhör ett ämne vilket framgår av kursplanen. Ett ämne kan antingen vara ett huvudområde eller ett resursämne (se nedan).

Huvudområde

Ett huvudområde är den del av högskoleutbildningen som definierar inriktningen inom en examen. Generella examina⁸ utfärdas inom huvudområden, det huvudsakliga området för utbildningen. Universitet och högskolor bestämmer själva vilka huvudområden som ska finnas vid lärosätet inom utbildning på grundnivå och magisternivå. Tillstånd att utfärda examen inom huvudområden på masternivå kan erhållas efter prövning av UKÄ, se avsnittet ”Område för masterexamen” nedan.

Vid Högskolan utgörs ett huvudområde alltid av ett ämne. Ett ämne kan ha status som huvudområde på kandidat-, magister- eller masternivå.

Inriktning inom huvudområde

Som framgår ovan utfärdas en generell examen i ett ämne som är huvudområde. Inom ämnen/huvudområde kan det finnas olika inriktningar, men examen utfärdas normalt i huvudområdet utan inriktning. I vissa fall kan dock en examen även utfärdas i en särskild inriktning inom ett ämne/huvudområde. För att detta ska vara möjligt krävs att inriktningen har en tydlig och stark forskningsförankring.

Sett ur student- och användbarhetsperspektiv kan en generell examensbenämning ha fördelar. Den ger studenten fler alternativ på arbetsmarknaden och löper inte samma risk att bli inaktuell som en specifik inriktning. Samma skäl gäller i princip även för Högskolan, som utbildningsanordnare. Alltför specifika inriktningar kan vara problematiska i en föränderlig omvärld, inte minst med tanke på behov av särskild lärarkompetens. Examen med inriktningar ska därför utfärdas sparsamt – och efter särskild prövning.

---

⁸ De generella examina som, enligt Högskoleförordningens bilaga 2, kan utfärdas är högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen och masterexamen. Förutom generella examina finns även ett stort antal yrkesexamina.

Resursämne

Vid sidan av de ämnen som utgör huvudområden finns det vid Högskolan ett antal resursämnen där möjlighet finns till studier på grundläggande nivå (fördjupningsnivåerna G1N och G1F). Utbildningen inom dessa ämnen utgör stöd och komplement för utbildningar inom huvudområden och program som leder till yrkesexamen.

Område för masterexamen

Universitetskanslersämbetet ger, efter prövning, tillstånd att utfärda masterexamen. Tillståndet avser ett **område**. Begreppet område skiljer sig från begreppet huvudområde som är det som används för examina upp till magisterexamen. Ett område kan beskrivas som ett avgränsat kunskapsfält som kan vara bredare än ett huvudområde. Ett område kan rymma ett eller flera huvudområden.

Begreppet område används även vid UKÄ:s prövning av examenstillstånd för utbildning på forskarnivå. Områden för masterexamen och forskarexamen kan sammanfalla men behöver inte göra det.

Område för utbildning på forskarnivå

Universitetskanslersämbetet ger, efter prövning, tillstånd att utfärda utbildning på forskarnivå. Tillståndet avser ett **område**. Begreppet område skiljer sig från begreppet huvudområde som är det som används för examina upp till magisterexamen. Ett område kan beskrivas som ett avgränsat kunskapsfält som kan vara bredare än ett huvudområde. Ett område kan rymma ett eller flera ämnen för utbildning på forskarnivå. Områden för masterexamen och forskarexamen kan sammanfalla men behöver inte göra det.

Ämne för utbildning på forskarnivå

Licentiat- och doktorsexamen utfärdas inom de ämnen på forskarnivå som Högskolan har inrättat. Högskolan kan inrätta ämnen för utbildning på forskarnivå inom de områden som Universitetskanslersämbetet har gett Högskolan examenstillstånd för.

Sekundärklassificering i ämne

Högskolans kurser ges i de ämnen som finns inrättade vid lärosätet. Kurserna är primärklassificerade i ett ämne, men i vissa fall kan kursens innehåll – förutom att vara relevant för det ämne som utgör kursens primärklassificering – även vara relevant för ett eller flera andra ämnen. Kursen kan i dessa fall sekundärklassificeras i ett eller flera ämnen. Sekundärklassificering ska anges i kursplanen.

Innan beslut om sekundärklassificering fattas måste samråd ske med ämnesföreträdaren/den ämnesansvarige läraren för det ämne som sekundärklassificeringen berör.

Skäl för och emot sekundärklassificering

Det finns flera skäl som talar för sekundärklassificering, främst att överlapp mellan olika ämnen är vanligt och att olika lärosäten kan definiera ämnen på olika sätt. Sekundärklassificering kan därför underlätta en students fortsatta studier vid ett annat lärosäte.

Detta måste vägas mot det faktum att ämnesindelningen utgör en av grunderna för Högskolans kvalitetsarbete inom utbildning. Det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning relaterat till ämne. Ämnesföreträdare och ämnesansvariga lärare har ett tydligt ansvar för "sitt ämne", dvs. ämnets innehåll, organisation och utveckling. Vid sekundärklassificeringen sprids ansvaret för kursen på flera aktörer. Främst blir detta problematiskt relaterat till kursprogressionen i ett huvudområde. I dessa fall måste ämnesföreträdaren för huvudområdet dela ansvaret för progressionen med andra aktörer. Sekundärklassificering i alltför hög grad riskerar därför att försvaga kvalitetssäkringen av utbildning.

Nationell klassificering i ämnesgrupp, huvudområdesgrupp och utbildningsområde

Rektor beslutar om nationell klassificering för ett ämne - i ämnesgrupp, huvudområdesgrupp och utbildningsområde för ett ämne.

Ämnesgrupp och huvudområdesgrupp

All utbildning på grundnivå och avancerad nivå ämnesklassificeras nationellt. Klassificeringen, som görs av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och Statistiska centralbyrån (SCB), är på en övergripande nivå, där indelning görs i ämnesgrupper (grupper av ämnen). Varje kurs tillhör därför både ett lokalt ämne (se ovan) och en nationell ämnesgrupp.

UKÄ och SCB fastställer även grupperingar av huvudområden för beskrivning av generella och konstnärliga examina i den officiella statistiken, s.k. huvudområdesgrupper.

Utbildningsområde

Utbildningsområde är en indelningsgrund för regeringens tilldelning av resurser för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I regleringsbrevet för universitet och högskolor, i den så kallade krysslistan, anges vilka utbildningsområden som tilldelats de olika lärosätena. Klassificeringen ska, enligt nationell reglering⁹, ske utifrån ämnesinnehåll – och inte utifrån resursåtgång, undervisningsmetod eller utbildningsprogram där kursen ingår.

---

⁹ Högre utbildning för ökad kompetens (prop. 1992/93:169)

Vid Högskolan klassificeras normalt ett ämne i endast ett utbildningsområde, med undantag för de utbildningsområden där det finns nationella begränsningar, enligt regleringsbrevet. Kursens ämne bestämmer därför kursens utbildningsområde – och någon uppdelning på olika utbildningsområde görs inte för en enskild kurs.

Förteckningar

Såväl de nationella som de lokala förteckningarna över ämnen och huvudområden finns tillgängliga via Högskolans webbplats, www.his.se/styrdokument.

Bilaga 2: Bedömningsområden och bedömningsgrunder vid inrättande av utbildningsprogram

Denna bilaga innehåller de bedömningsområden och bedömningsgrunder som gäller vid inrättande av utbildningsprogram. Samtliga bedömningsgrunder ingår i den fullständiga ansökan. Vissa bedömningsgrunder ingår i underlaget till det strategiska samrådet med rektor. För varje bedömningsgrund anges därför om den ingår vid det strategiska samrådet. För varje bedömningsgrund finns också anvisningstexter. Dessa återfinns i mallarna för respektive underlag (strategiskt samråd, respektive fullständig ansökan).

Bedömningsområde 1: Utbildningsprogrammets namn

Bedömningsgrund:

Utbildningsprogrammets namn speglar programmets innehåll och följer Högskolans riktlinjer för benämning av utbildningsprogram.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 2: Relation till samhällsbehov

Bedömningsgrund:

Programmet är relevant ur ett samhällsperspektiv – regionalt, nationellt och/eller internationellt.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 3: Relation till temat i Högskolans utvecklingsplan – digitalisering för hållbar utveckling

Bedömningsgrund 1:

Programmet är relevant i förhållande till ”digitalisering för hållbar utveckling”, det högskolegemensamma temat i Högskolans utvecklingsplan.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 2:

Utbildningsprogrammet ger på ett integrerat sätt kunskaper och färdigheter relaterat till ”digitalisering för hållbar utveckling”.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 3:

I programmets utbildningsplan finns minst ett lokalt mål med koppling till temat ”digitalisering för hållbar utveckling”.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 4: Relation till utbildningens huvudområde samt till annan utbildning vid institutionen och Högskolan

Bedömningsgrund 1:

Programmets innehåll är relevant i relation till definitionen för aktuellt huvudområde.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 2:

Om aktuellt huvudområde är en del av ett område för masterexamen ska programmets innehåll vara relevant i relation till definitionen för området för examenstillståndet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 3:

Det finns behov av programmet, relaterat till institutionens och Högskolans utbildningsutbud.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 5: Attraktivitet, studentrekrytering och söktryck

Bedömningsgrund 1:

Det finns utrymme för utbildningsprogrammet, sett till utbildningsutbudet inom ämnesområdet vid andra lärosäten nationellt och internationellt (vid planerad internationell antagning).

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 2:

Det ska finnas ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för programmet, bland en eller flera definierade målgrupper.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 3:

Jämställdhet, breddad rekrytering och lika villkor¹⁰ ska vara aspekter som beaktas vid planering av rekrytering och antagning av studenter.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 4:

Behörighetskraven till utbildningsprogrammet ska vara adekvata och främja såväl kvaliteten i utbildningen som tillgänglighet till utbildningen.

Strategiskt samråd: Nej

---

¹⁰ Arbetet med lika villkor har sin grund i Diskrimineringslagen och syftar till att främja lika rättigheter och möjligheter för alla medarbetare och studenter, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Bedömningsområde 6: Ekonomi

Bedömningsgrund:

Ekonomiska resurser för att, med hög kvalitet, kunna genomföra utbildningsprogrammet ska finnas. Ett utbildningsprogram ska normalt bära sina egna kostnader tre år efter uppstart.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 7: Infrastruktur

Bedömningsgrund:

Det finns förutsättningar för en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för utbildningsprogrammet, som tillhandahålls av institutionen och Högskolans verksamhetsstöd.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 8: Lärarkapacitet och lärarkompetens

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningsprogrammets inriktning och innehåll, omfattning, storlek och genomförande samt till dess forskningsanknytning.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 9: Utbildningsmiljö, forskningsanknytning och kvalitetsarbete

Bedömningsgrund 1:

Det finns en för utbildningsprogrammet relevant vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad utbildningsmiljö.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 2:

Programmet har en tydlig forskningsanknytning och koppling mot en eller flera av Högskolans forskningsmiljöer.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 3:

Ett systematiskt kvalitetsarbete kommer att bedrivas för att säkra och utveckla utbildningsprogrammets kvalitet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 10: Utbildningsplan, ingående kurser, pedagogiskt koncept och säkring av examens- och program mål

Bedömningsgrund 1:

Det finns förslag till utbildningsplan och kortfattad beskrivning av nya kurser i programmet

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 2:

De kurser i programmet som inte ingår i programmets huvudområde, utan i andra ämnen, har en tydlig funktion relaterat till det kunskapsområde programmet omfattar. Kurserna bidrar till att programmet har en innehållsmässigt och pedagogiskt genomtänkt studiegång.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 3:

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnår nationella examensmål och lokala program mål, genom en progression av kunskaper, färdigheter och förhållningssätt i programmet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 4:

Studenternas lärande främjas genom ett pedagogiskt koncept för utbildningsprogrammet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 11: Arbetslivsanknytning, internationalisering och vidare studier

Bedömningsgrund 1:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för arbetslivet

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 2:

Inom utbildningsprogrammet sker relevant samverkan med det omgivande samhället

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 3:

Ett internationaliseringsperspektiv är integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 4:

I programmet finns kurser om minst 30 högskolepoäng som är särskilt lämpliga för studenter från utländska lärosäten (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

Bedömningsgrund 5:

Studenter inom programmet har möjlighet att bedriva studier utomlands minst en termin (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 6:

Utbildningsprogrammet förbereder studenterna för vidare studier.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 12: Jämställdhet¹¹ och studentinflytande**Bedömningsgrund 1:**

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningsprogrammets utformning och genomförande.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsgrund 2:

Programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan berörd personal kommer att verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Strategiskt samråd: Nej

---

¹¹ Jämställdhetsperspektivet tas även upp i området Attraktivitet, studentrekrytering och söktryck

Bilaga 3: Bedömningsområden och bedömningsgrunder vid inrättande av ämne

Denna bilaga innehåller de bedömningsområden och bedömningsgrunder som gäller vid inrättande av ämne (det vill säga huvudområde eller resursämne, eller nytt ämne inom utbildning på forskarnivå). Samtliga bedömningsgrunder ingår i den fullständiga ansökan. Vissa bedömningsgrunder ingår i underlaget till det strategiska samrådet. För varje bedömningsgrund anges därför om den ingår vid det strategiska samrådet. För varje bedömningsgrund finns också anvisningstexter. Dessa återfinns i mallarna för respektive underlag (strategiskt samråd, respektive fullständig ansökan).

Bedömningsområde 1: Definition och klassificering

Bedömningsgrund 1:

Ämnesdefinitionen är kortfattad och preciserar ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan i Skövde framgår av definitionen.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsgrund 2:

Ämnet har adekvat klassificering i utbildningsområde samt i nationell huvudområdesgrupp och ämnesgrupp.

Strategiskt samråd: Ja

Bedömningsområde 2: Ämnesföreträdare/ämnesansvarig lärare

Bedömningsgrund:

Det finns förslag på tilltänkt ämnesföreträdare eller ämnesansvarig lärare¹²

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 3: Relation till annan utbildning vid institutionen och vid Högskolan

Bedömningsgrund:

Det finns behov av ämnet, relaterat till institutionens och Högskolans utbildningsutbud. Nya ämnen planeras att ingå i ett eller flera utbildningsprogram vid Högskolan i Skövde.

Strategiskt samråd: Ja

---

¹² Vid Högskolan ska det finnas en företrädare för varje ämne som är huvudområde, kallad ämnesföreträdare, och en företrädare för varje ämne som är resursämne, kallad ämnesansvarig lärare.

Bedömningsområde 4: Lärarkapacitet och lärarkompetens

Bedömningsgrund 1:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning och forskningsanknytning av utbildning som ska genomföras inom ämnet (huvudområdet eller resursämnet). Normalt ska alla lärare vara anställda vid Högskolan och merparten bör vara tillsvidareanställda.

Strategiskt samråd: Ja

Riktvärden för antalet heltidsanställda lärare med relevant kompetens är följande¹³:

	Huvudområde på grundnivå	Huvudområde på magisternivå	Huvudområde på masternivå	Ämne på forskarnivå ¹⁴	Resursämne
Vetenskaplig och konstnärlig kompetens	Minst fyra lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor	Minst sex lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens), varav minst en professor och en docent	Minst tio lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst två professorer och två docenter	Minst tio lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst två professorer och två docenter	Minst en lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens)
Pedagogisk kompetens	Minst två meriterade eller excellenta lärare	Minst två meriterade eller excellenta lärare	Minst två meriterade eller excellenta lärare	Minst 4 lärare med formell handledar-kompetens.	Minst en meriterad eller excellent lärare
Professionsrelaterad kompetens	Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)	Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)	Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)		

¹³ Riktvärdena för huvudområden på magister- och masternivå har sin grund i att utbildning inom ämnet ska ges på både grundnivå och avancerad nivå.

¹⁴ Antalet i denna kolumn är en basnivå. Om det planeras antagning av ett stort antal doktorander kan antalet behöva ökas.

Bedömningsgrund 2:

Det finns utrymme och förutsättningar för lärares kompetensutveckling (vetenskapligt/konstnärligt, ämnesmässigt och pedagogiskt) både individuellt och för ämnesgruppen som helhet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 5: Kvalitetsarbete**Bedömningsgrund:**

Ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs för att säkra och utveckla ämnets kvalitet.

Strategiskt samråd: Nej

Bedömningsområde 6: Infrastruktur**Bedömningsgrund:**

Det finns förutsättningar för en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för ämnet (huvudområdet eller resursämnet).

Strategiskt samråd: Ja

Bilaga 4: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad höstterminsstart

År 1	
September/oktober	Strategiskt samråd med rektor
Oktober	Förhandspresentation av programförslag för fakultetsnämnden
Oktober – februari	Utarbetande av ansökan
År 2	
Februari	Ansökan behandlas vid fakultetsnämndens möte ¹⁵
Mars	Rektors beslut om inrättande av programmet
Mars	Rektor beslutar om programutbud – nya och befintliga utbildningsprogram
Mars/april	Fastställande av utbildningsplan i fakultetsnämnden
April – september	Planering, produktion, publicering/distribution av marknadsmaterial för det nya utbildningsprogrammet
April – november	Utarbetande av nya kurser
1 oktober	Högskolan meddelar Svenska Institutet vilka program vi erbjuder på engelska kommande år (för att möjliggöra stipendieansökningar)
15 oktober	Ansökningsperiod öppnar på University Admissions (internationell antagning).
Oktober – november	Nationella studentmässor för marknadsföring av Högskolans utbildning med nationell antagning.
1 november	Utbildningsutbudet för kommande hösttermin publiceras på his.se
1 december	Samtliga kurstillfällen för nästkommande hösttermin är registrerade i KursInfo.
År 3	
15 februari	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se Gäller utbildningsprogram för vidareutbildning av redan yrkessamma (utbildningar till specialistsjuksköterska och barnmorska)
15 mars	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se (nationell antagning)
Augusti	Programstart

¹⁵ Komplet ansökan, inklusive förslag på utbildningsplan, lämnas till registrator och fakultetsnämndens sekreterare en vecka före mötet.

Bilaga 5: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad vårterminsstart

År 1	
Augusti	Strategiskt samråd med rektor
September	Förhandspresentation av programförslag för fakultetsnämnden
September – december	Utarbetande av ansökan
December	Ansökan behandlas vid fakultetsnämndens möte ¹⁶
December	Rektors beslut om inrättande av programmet
År 2	
Januari	Rektor beslutar om programutbud för nya- utbildningsprogram med vårterminsstart
Februari	Fastställande av utbildningsplan i fakultetsnämnden
Februari - maj	Planering, produktion, publicering/distribution av marknadsmaterial för det nya utbildningsprogrammet
Februari – maj	Utarbetande av nya kurser
Maj	Publicering på University Admissions och his.se (internationell antagning)
1 juni	Samtliga kurstillfällen för nästkommande vårtermin är registrerade i KursInfo.
1 juni	Ansökningsperiod öppnar på University Admissions (internationell antagning)
15 augusti	Utbildningsutbudet för kommande vårtermin publiceras på his.se (nationell antagning)
15 augusti ¹⁷	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se Gäller utbildningsprogram för vidareutbildning av redan yrkessamma (utbildningar till specialistsjuksköterska och barnmorska)
15 september	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se (nationell antagning)
1 oktober	Högskolan meddelar Svenska Institutet vilka program vi erbjuder på engelska under det kommande året (för att möjliggöra stipendieansökningar)
År 3	
Januari	Programstart

¹⁶ Komplet ansökan, inklusive förslag på utbildningsplan, lämnas till registrator och fakultetsnämndens sekreterare en vecka före mötet.

¹⁷ I de fall Högskolan har något utbildningsprogram som ska finnas med i denna antagningsomgång.